

Kitabın Devamı

Bu kitap, tarihi süreç içinde aşağıdaki kritik dönemlere değindi:

- **Son iki milyon yıl**

Büyük Tarihin üzerimizdeki uzun gölgesi

- **1800'ler**

Avrupa'da yeni bir siyasi bir birim ve model olarak ulus-devletin yaygınlaşması ve dünyanın geri kalanına yayılması.

- **İki savaş arası dönem (1918-1939)**

Biyolojik ırkçılığın yükselişi. Ulusçuluktan ırkçılığa evrilen bir ulus-devlet örneği olarak Nazi Almanyası. Avrupa'da anti-semitizm.

- **1940'lar**

II. Dünya Savaşı ve Holokost.

- **Savaşın ardından güçlenen insan hakları normları**

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Soykırım Sözleşmesi.

- **1950'ler, 1960'lar, 1970'ler**

ABD'de Sivil Haklar Hareketi ve Karşıt-Kültür Hareketi.

- **1980'ler**

ABD'de Ronald Reagan, İngiltere'de Margaret Thatcher ile sağ politikaların yeniden güçlendiği bir dönem.

- 1990'lar

İnternet, küreselleşme.

- 2000'li yıllar

Sosyal medya, yapay zekâ, iklim değişikliği.

Peki gelecekte bizi neler bekliyor? Küresel dönemde dünya nasıl bir yere dönüşüyor?

Ulus-devletlerin hikâyeleri, küresel dönemin kozmopolit şehirlerinde yaşayan yeni nesiller için ne anlamlar ifade ediyor? Bu dönemde bunlar ne kadar önemli? Yeni dönemin yeni hikâyeleri var mı?

Ulus-devlet, bugün geldiği nokta itibarıyla sürdürülebilir mi? Bürokrasiler daha ne kadar büyüebilir ve karmaşıklaşabilir? Elektronik izleme, takip ve istihbarat, özel alanları daha ne kadar daraltabilir?

Bu yeni dönemde, demokrasinin pratikteki anlamı ne? Vatandaşlara reel faydası ne? İnsanlar hala otoriteden koruyabiliyor mu? Otoritenin alanı ve bütçesi sürekli genişlerken bu koruma hala anlamlı mı? Kurumlar, vatandaşları ne kadar temsil ediyor? İnsanlar seslerini ne kadar duyurabiliyor? Ana akım medya kimi temsil ediyor?

Vatandaşlığın, ulusal kimliğin günümüzdeki anlamı ne? Aradan geçen yarım asırda neler değişti, neler değişmedi? Irkçılık ve çok-kültürcülük gibi kavramlar günümüzde ne gibi yeni anlamlar ifade ediyor?

II. Dünya Savaşı'nın hemen sonrasında ortaya çıkan ve *İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi* gibi metinleri sonuç veren iklimden bugüne neler değişti? Sivil Haklar Hareketi ile Black Lives Matter arasındaki bağlar neler? 1950'lerin, 60'ların ve

70'lerin sosyal hareketleri, küresel dönemde hangi noktalara savruldu?

Yapay zekâ, bu kurulu düzeni gerçekten de sarsacak mı? Yaratıcı bir yıkımın¹ arefesinde olabilir miyiz? Yoksa dijital alanı kontrolünde tutan ulus-devletler, büyük şirketler ve diğer etkili kurumlar, dünyayı otoriter bir distopyaya doğru mu götürüyor? Genlerin editlenebildiği, objektif ve hatta *awakened* yapay zekânın varolduğu bu dijital gelecekte, bilgi, kimlik, vatandaşlık, eşitlik, demokrasi ve özgürlük gibi kavramların anlamı ne olacak?

Bu serinin devamındaki çalışmalar, geçmiş ve güncel örneklerden hareketle, bu eksendeki sorular üzerinde duracak. Almanya ve Holokost örneklerinden biraz uzaklaşarak, dünyanın farklı yerlerindeki farklı hikâyelere odaklanacak. Pek çok diğer enteresan örnek arasında, Türkiye'ye de değinecek. Türkiye'nin üç hikâyesi üzerinde duracak.² Kısa bir geçmişe sahip olsalar da kendilerine uzak geçmişler hayal eden bu hikâyelerin hangi gerçekleri sistemli olarak göz ardı ettikleri ve 21. yüzyılın insanlarına neler sundukları üzerinde duracak.

- SON-

1. *Creative destruction* kavramı hakkında, bkz. Schumpeter, 1942.

2. Türkçülük, İslamcılık, Osmanlıcılık.

İnsanın olduğu her yerde kötülük sıradan. Ancak insan aslında iyi ya da kötü değil. Rasyonel ya da irrasyonel de değil... Bu gibi sıfatların tek başına insanı nitelendirmesi zor. Çünkü insan zihni, ilkelere hareket etmiyor. Bağlam temelli düşünüyor. Kendisini nasıl bir bağlamda ve hangi rolde hayal ediyorsa, ona göre bir davranış belirliyor. Örneğin 1600'lerde yaşıyorsa cadı avına çıkmayı makul bulabiliyor. 1942 yılında ve Almanya'da ise, Yahudilerin imhasını gerekli görebiliyor.

Bu kitap, insana dair bu hazin gerçeğe odaklanıyor. 1950'lerden bugüne bu konularda yapılan bilimsel çalışmaların bulgularından hareketle, dünyada önyargı, nefret ve vahşetin neden bitmek bilmediği sorusu üzerinde duruyor. Bunu yaparken, irili ufaklı her grubun insanları bir kurgusallığa hapsedme potansiyelini vurguluyor. UFO kültlerini absürt bulan milyonlarca insanın pekâlâ başka konularda toplu hipnoz halinde olabileceğine dikkat çekiyor.